COLLEGEVOORSTEL

Gemeente Soest

Steller advies:
Laura Rutgers

Afdeling en team:
Ruimte, Realisatie

Zaaknummer:
283351

Portefeuillehouder:
Aukje Treep-van Hoeckel

Datum:
13 december 2022

Onderwerp:
Wegenbeheerplan Soest 2022 – 2026

Openbaar
Is geheimhouding aan de orde?
Nee

Afgestemd met:
Financiën

Advies
De raad voor te stellen:

1. Het Wegenbeheerplan Soest 2022 – 2026 vast te stellen.
2. Het onderhoudsniveau te handhaven op beeldkwaliteitsniveau B, met uitzondering van de winkelgebieden.
3. Het onderhoudsniveau voor alle winkelgebieden vast te stellen op beeldkwaliteitsniveau A.
4. Een Voorziening Groot onderhoud wegen per 1 januari 2024 in te stellen ter vervanging van de Reserve Onderhoud wegen.
5. De Reserve Onderhoud wegen per 1 januari 2024 op te heffen.
6. De financiële consequenties te betrekken bij de kadernota 2024.
7. In te stemmen met het jaarlijks indexeren op basis van de prijsindexcijfers voor de Grond-, weg- en waterbouw van het CBS en de indexering jaarlijks in de P&C cyclus mee te nemen.

Aanleiding

- Met het huidige Wegenbeheerplan kregen we in 2016 en 2017 structureel meer budget voor asfalt- en elementenverhardingen.
- Daarnaast is ook eenmalig investeringsbudget gegeven voor het wegwerken van onderhoudsachterstanden. Dit achterstandsbudget zal naar verwachting al de benodigde investeringen tot 2024 kunnen dragen. De achterstanden zijn dan bijna volledig weggewerkt.
- Om alle verhardingen in de openbare ruimte de komende jaren te kunnen blijven onderhouden is een actueel beheerplan nodig.
- Voor dit beheerplan is het nodig de bestaande onderhoudsbudgetten te herzien, want deze zijn niet meer toereikend om de huidige kwaliteit in stand te houden.
- Met dit nieuwe Wegenbeheerplan vragen we vanaf 2024 structureel investeringsbudget om verhardingen aan het einde van hun technische levensduur volledig te kunnen vervangen. Op die manier zorgen we ook dat er geen nieuwe achterstanden ontstaan.

Beoogd resultaat

De kwaliteit van de gemeentelijke wegen en verhardingen op het voorgestelde niveau krijgen en houden.

Argumenten

1.1. **Met het vaststellen van het Wegenbeheerplan 2022 - 2026 zorgen we dat we noodzakelijk onderhoud kunnen blijven uitvoeren.** Wat voor onderhoud nodig is, baseren we onder meer op de resultaten van globale weginspecties. De laatste is in 2021 uitgevoerd. Het onderhoud en de onderhoudsplanning zijn hierop direct al bijgesteld. De resultaten van deze weginspectie zijn alleen geldig voor de jaren 2022 t/m 2026. Na vaststelling van de begroting 2024 en daarmee de structurele investeringsbudgetten en de verhoogde budgetten voor de voorgestelde onderhoudsniveaus begint de uitvoering van het Wegenbeheerplan 2022-2026. In 2027 vindt er een actualisatie van het wegenbeheerplan plaats op basis van een inspectie in 2026. Het budget voor het wegwerken van achterstanden is eind 2023 opgebruikt.

2.1. **Het voorgestelde onderhoudsniveau B voor de verhardingen is een voortzetting van het huidige beleid, met een plus op de winkelgebieden.** De huidige onderhoudsstrategie voor de hele gemeente is gebaseerd op beeldkwaliteitsniveau B (basis). Dit is vastgelegd in de Leidraad fysieke leefomgeving. Het voorzetten van dit beleid vinden we een goed idee omdat bij niveau B de focus ligt op het wegwerken en minimaal houden van onderhoudsachterstanden en het verbeteren van de verkeersveiligheid en het comfort. Bij dit niveau streven we naar het voorkomen van kapitaalvernietiging. Ook zijn bij dit niveau de kosten goed in balans met de nut en noodzaak, de kwaliteit van het onderhoud. Een risico op onveilige situaties blijft bij niveau B aanwezig, maar dit risico kun je ook bij een hoger onderhoudsniveau (A of A+) niet uitsluiten. Een lager onderhoudsniveau (C) betekent op korte termijn misschien lagere kosten, maar hogere kosten op (middel)lange termijn omdat verhardingen met dit niveau snel

degraderen naar onderhoudsachterstanden en acute onveilige situaties (niveau D).

3.1. **Er worden hogere eisen gesteld aan de veiligheid en het comfort van de verhardingen in winkelgebieden**. Alle winkelgebieden in Soest en Soesterberg trekken veel bezoekers. Het is belangrijk dat alle bezoekers, ook de oudere en mindervalide mensen de winkelgebieden als goed toegankelijk, veilig en comfortabel ervaren. Daarnaast is het wenselijk dat de winkelgebieden er uitnodigend en verzorgd uitzien. Er worden daarom hogere eisen gesteld aan de verhardingen in winkelgebieden. Daarom stellen we voor alle winkelgebieden op beeldkwaliteit A te onderhouden en alle overige beheergebieden (hoofdontsluitingsgebied, wijkontsluitingsgebied, woongebied, buitengebied en industriegebied) te blijven onderhouden op beeldkwaliteitsniveau B.

3.2. **Onderhoudsniveau A voor winkelgebieden is voor enkele winkelgebieden al de praktijk.** Op dit moment worden de Van Weedestraat en het Den Berghplein al onderhouden op beeldkwaliteitsniveau A. Hiervoor zijn eerder aparte budgetten beschikbaar gesteld. Het voorstel is dit beleid door te trekken naar alle winkelgebieden: Van Weedestraat, Den Berghplein, Rademakerstraat, Soesterbergsestraat, Di Lassostraat, Wiardi Beckmanstraat, Smitsweg. Al deze gebieden trekken veel bezoekers waardoor de argumenten onder 3.1. van toepassing zijn.

4 en 5. **In de nota Reserves en Voorzieningen geven we aan dat voor het structureel egaliseren van onderhoudslasten het Besluit Begroting en Verantwoording het gebruik van een Voorziening voorschrijft.** We egaliseren de sterk fluctuerende uitgaven voor wegenonderhoud nu nog via de Reserve Onderhoud wegen. In de nota stellen we voor bij de actualisatie van het beheerplan een Voorziening in te stellen voor het egaliseren van de kosten. Deze wijziging is een presentatiekwestie en heeft geen budgettaire consequenties.

6.1. **Op dit moment hebben we geen budget voor vervanging van verhardingen aan het einde van de levensduur**. Uw raad heeft in het verleden besloten alleen budget voor het wegwerken van achterstanden beschikbaar te stellen, en geen structurele investeringsbudgetten. Wij adviseren voor de kosten ter hoogte van jaarlijks gemiddeld € 1.700.000 voor vervanging van verhardingen die het einde van hun levensduur hebben bereikt jaarlijks een apart investeringsbedrag beschikbaar te stellen. Concrete bedragen per jaar staan in het Wegenbeheerplan. Jaarlijks nemen we de actuele, geïndexeerde bedragen op in het Meerjareninvesteringsplan (MJIP). Voor het bepalen van het werkelijke moment van vervanging van wegverhardingen kijken we niet alleen naar het aanlegjaar. Met inspecties die we eens in de twee jaar uitvoeren meten we het onderhoudsniveau van de verhardingen en bepalen we wanneer vervanging werkelijk nodig is. Alleen op deze manier kunnen we ervoor zorgen dat er geen nieuwe achterstanden gaan ontstaan. Dit is nodig voor de periode vanaf 2024. Tot eind 2023 werken we nog achterstanden weg met gebruik van bestaande middelen.

6.2. **We schrijven de investeringen in 60 jaar af omdat verhardingen gemiddeld 60 jaar meegaan voordat ze volledig vervangen moeten worden**.

In de praktijk zal de ene materiaalsoort (bv. gebakken klinkers) veel langer meegaan dan het andere type verharding. Hoe lang wegen meegaan tot ze echt vervangen moeten worden, hangt ook af van het gebruik. Op basis van eerdere ervaringen en kennis stellen we vast dat wegen gemiddeld een technische levensduur hebben van 60 jaar. Hoewel in de praktijk dus wegen 50 jaar of 70 jaar mee kunnen gaan, kiezen we ook bewust voor dezelfde afschrijftermijn als die van veel typen riolering. Dit maakt integraal plannen van vervangingswerkzaamheden makkelijker. Naast riolering kijken we ook of er raakvlakken zijn met andere vakdisciplines en externe partijen (groen, verkeer, openbare verlichting, nutsbedrijven). Als we wensen van de verschillende partijen kunnen samenbrengen werken we graag integraal. Zo besparen we kosten en zorgen voor minder overlast voor bewoners en gebruikers.

Kanttekeningen

- 1.1. **In het beheerplan beschrijven we een aantal actuele uitdagingen en vragen in het wegbeheer waarvoor een aanpak nog in de maak is.** Zoals de aanpak van wortelopdruk, het toepassen van geluidsreducerend asfalt en duurzaamheidsaspecten. Deze onderwerpen moeten nader onderzocht worden voordat we over een aanpak en kostenplaatje kunnen adviseren. Voor het oplossen van gevaarlijke situaties met wortelopdruk is tot op heden in de huidige budgetten genoeg ruimte.
- 6.1. **De uitvoering van het collegebesluit is afhankelijk van het beschikbaar stellen van de gevraagde financiële middelen**. Als na het collegebesluit de middelen niet worden opgenomen in de kadernota en begroting 2024 kunnen we het collegebesluit niet uitvoeren. Dat betekent dat we de wegen niet op het afgesproken niveau kunnen houden: het onderhoudsniveau zal achteruit gaan. De onderhoudsachterstanden zullen weer oplopen, met op korte of middellange termijn verhoogde risico's op onder meer onveilige situaties tot gevolg.
- 7.1. **De huidige ontwikkelingen op het gebied van arbeids- en materiaalkosten maken een reële inschatting van actuele prijzen nagenoeg onmogelijk.** De kosten in dit collegevoorstel zijn doorgerekend op basis van het prijspeil 2021. Vervolgens hebben we gerekend met de laatste CBS prijsindexcijfers voor de Grond-, weg- en waterbouw (periode oktober 2021 - juli 2022). De prijsstijging bedraagt op basis van de laatste CBS indexcijfers voor elementenverhardingen circa 10% en voor asfaltverhardingen circa 30%. Voor het vaststellen van de beheerplan en de budgetten door de raad rekenen we het plan nog helemaal door op basis van het meest actuele prijspeil.

Kosten, baten, dekking

Kosten

Het handhaven van het onderhoudsniveau B, met uitzondering van onderhoudsniveau A in de winkelgebieden heeft de volgende financiële consequenties.

- Klein onderhoud
Voor klein onderhoud verhogen we het budget structureel met € 41.000, van € 135.000 naar € 176.000 per jaar. Het huidige klein onderhoudsbudget van € 21.000 voor de winkelgebieden Van Weedestraat en het Den Berghplein verhogen we structureel met € 34.000, naar € 55.000 per jaar. Met de nieuwe middelen onderhouden we ook de overige winkelgebieden op beeldkwaliteitsniveau A.

- Groot onderhoud
Voor groot onderhoud verhogen we de jaarlijkse dotatie aan de Voorziening Groot onderhoud wegen structureel met € 465.000, van € 730.000 naar € 1.195.000 per jaar.

- Vervanging
Daarnaast investeren we jaarlijks gemiddeld € 1.700.000 in vervanging van wegen aan het einde van de technische levensduur. In het nieuwe wegenbeheerplan staan de eerste investeringen gepland vanaf 2024. Dit betekent dat er vanaf 2025 kapitaallasten voortvloeien. Voor de kapitaallasten is rekening gehouden met een rekenrente van 1% en een afschrijvingstermijn van 60 jaar. De kapitaallasten lopen op van € 45.000 in 2025 tot € 227.000 in 2029 en stijgen daarna door met circa € 45.000 per jaar.

- Totale structurele kosten
De totale kosten van het plan, bestaande uit klein onderhoud en groot onderhoud zijn € 886.000 in 2023. Vanaf 2024 komen daar de kosten van het Onderhoudsscenario bij, de indexatie en vanaf 2025 de kapitaallasten. Daarmee stijgen de totale kosten naar € 1.651.000 in 2029. Eens in de twee jaar komen daar de kosten van de visuele inspectie bij (geraamd op € 30.000) en eens in de vier jaar de kosten voor het actualiseren van het beheerplan (geraamd op € 10.000).

Zie de tabel in de bijlage voor een totaaloverzicht van de kosten.

- Prijspeil
Deze kosten zijn gebaseerd op het prijspeil 2021. Vervolgens hebben we gerekend met een prijsstijging van circa 10% voor elementenverhardingen en circa 30% voor asfaltverhardingen conform de laatste CBS prijsindexcijfers voor de Grond-, weg- en waterbouw (periode oktober 2021 - juli 2022). De kosten voor klein onderhoud en onderhoud winkelgebieden bestaan grotendeels uit kosten voor elementenverhardingen. Daarom hebben we

daar gerekend met een kostenstijging van 10%. De kosten voor groot onderhoud en vervangingen zijn gelijkmatig verdeeld tussen elementen- en asfaltverhardingen. Daarom hebben we daar gerekend met een percentage van 20%.

Baten
N.v.t.

Dekking
In het Financieel meerjarenperspectief bij de conceptbegroting 2023 is, vooruitlopend op de afronding van het Wegenbeheerplan, voor de jaren 2024 t/m 2026 een Stelpost lasten Wegenbeheerplan van € 200.000 per jaar opgenomen. Bij vaststelling van het Wegenbeheerplan wordt de stelpost ingezet ter dekking van de benodigde aanvullende middelen. Het overige negatieve saldo wordt meegenomen als een nadeel in de kadernota.

We vragen de raad met de begroting van 2024 de bestaande structurele budgetten voor onderhoud op te hogen en structureel investeringsbudget beschikbaar te stellen.

Aanpak/evaluatie
- Bij vaststelling van het Wegenbeheerplan vervalt de stelpost van € 200.000 per jaar in de conceptbegroting 2023 en worden de juiste ramingen verwerkt.
- Aangezien de weginspectie in 2021 is gedaan, is het onderhoud en de onderhoudsplanning al bijgesteld in 2022 met gebruik van bestaande budgetten. Het budget voor het wegwerken van achterstanden is eind 2023 opgebruikt. Na vaststelling van de begroting 2024 en daarmee de structurele investeringsbudgetten en de budgetten voor het voorgestelde scenario begint de uitvoering van het Wegenbeheerplan 2022-2026.
- Na vaststelling passen we de kwaliteitsniveaus verhardingen in winkelgebieden aan van B naar A in Leidraad fysieke leefomgeving.
- Na vaststelling passen we de afschrijvingstermijnen in de paragraaf kapitaalgoederen aan naar de huidige situatie, van 20 naar 60 jaar.
- Jaarlijks indexeren we op basis van de prijsindexcijfers voor de Grond-, weg- en waterbouw van het CBS en nemen deze mee in de P&C cyclus.
- Jaarlijks nemen we de actuele, geïndexeerde investeringsbedragen op in het Meerjareninvesteringsplan (MJIP)
- Elke 4 jaar herzien we dit Wegenbeheerplan en leggen deze opnieuw voor aan het college en de raad.
- De Reserve Onderhoud wegen wordt opgeheven en in plaats daarvan stellen we een Voorziening Groot onderhoud in. Wat eind 2023 nog in de Reserve Onderhoud wegen zit, valt vrij naar de algemene middelen. Zie hiervoor de Nota reserves en voorzieningen, geagendeerd voor de

besluitvormende raadsvergadering van 10 november 2022.

Participatie
In de uitvoering van de werkzaamheden worden inwoners en andere betrokkenen tijdig geïnformeerd en waar mogelijk betrokken.

Communicatie
Afdeling Ruimte wordt op de hoogte gehouden over de vaststelling van dit plan. In de uitvoering worden inwoners geïnformeerd en zo mogelijk betrokken.

Bijlagen
Collegevoorstel Wegenbeheerplan Soest 2022 – 2026.pdf (original), Presentatie college Wegenbeheerplan gecomprimeerd v2.pdf (original), Raadsbesluit Wegenbeheerplan Soest 2022 – 2026.pdf (original), Raadsvoorstel Wegenbeheerplan Soest 2022 – 2026.pdf (original), Wegenbeheerplan kosten.pdf (original), Wegenbeheerplan Soest 2022-2026 v.2.2.pdf (original)